

VERKSAMHETSBERÄTTELSE för Registernämnden för 2005

1. Allmänt

Registernämndens verksamhet regleras främst av säkerhetsskyddslagen (1996:627), säkerhetsskyddsförordningen (1996:633), polisdatalagen (1998:622) och nämndens instruktion (1996:730). För vidare information hänvisas till www.registernamnden.se.

Registernämnden har under år 2005 hållit 21 sammanträden. Föredragningar av registerkontrollärenden för ordföranden eller vice ordföranden har därutöver ägt rum vid 50 tillfällen. Under året har nämnden avgett 7 remissvar (se punkt 6) och även yttrat sig över ett flertal delningar med lagändringsförslag som berör nämndens verksamhet. Nämnden har vidare företagit besök och granskning på Säkerhetspolisens huvudkontor i Stockholm och lokalkontor i Malmö.

Registernämnden har år 2005 bestått av förra kammarrättspresidenten Anitha Bondestam, ordförande, direktören i Revisorsnämnden Peter Strömberg, vice ordförande, riksdagsledamöterna Susanne

Eberstein och Ola Sundell samt advokaten Rune Ek t.o.m. 31 maj 2005 och därefter advokaten Susanne Feinsilber från 30 maj och byråchefen hos Riksåklagaren Stefan Johansson från 16 juni. Som föredragande i registerkontrollärenden har under året

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
Registernämnden Box 8304 104 20 STOCKHOLM	Atlasmuren 1 Stockholm	08-401 78 00	08-401 78 69

tjänstgjort kriminalkommissarierna Barbro Åhlund, Sören Johansson och Ingemar Månsson.

Säkerhetspolisen har tillhandahållit kanslifunktioner.

2. Arbetsutveckling och arbetsmetoder

Registernämnden har verkat i snart tio år. Arbetet flyter väl. Balanser i fråga om registerkontrollärenden har inte funnits och finns inte heller för närvarande. De resurser Säkerhetspolisen ställt till förfogande för kansliarbetet har varit godtagbara.

Under år 2005 kom 65.826 registerkontrollärenden in till nämnden, vilket är en betydande ökning i förhållande till år 2004 (57.605). Vidare har nämnden handlagt 508 s.k. spontanärenden, d.v.s. ärenden i vilka Säkerhetspolisen fått kännedom om att uppgift har tillförts polisregister beträffande en person som tidigare har registerkontrollerats (29 § säkerhetsskyddsförordningen). Spontanuppföljningar sker sedan april 2003 kontinuerligt och automatiskt enligt ett särskilt dataprogram. Antalet spontanärenden har därför mer än fördubblats sedan år 2002 (200), 275 år 2003, 474 år 2004 och 508 år 2005.

När uppgifter om en omfrågad person förekommer i registren gör Registernämnden alltid en individuell bedömning huruvida uppgifterna kan antas ha betydelse för prövning av den kontrollerades pålitlighet från säkerhetssynpunkt enligt 24 § säkerhetsskyddslagen (relevansprövning). Enligt 25 § säkerhetsskyddslagen skall Registernämnden, innan en uppgift som kommit fram vid registerkontroll eller särskild personutredning och som nämnden funnit anledning lämna ut, ge den uppgiften avser tillfälle att yttra sig (kommunicering). Undantag gäller för uppgift som omfattas av sekretess i förhållande till den enskilde enligt annan bestämmelse än 7 kap. 17 § sekretesslagen (1980:100). Under år 2005 har undantag från kommuniceringsskyldigheten gjorts i fem ärenden.

Arbete pågår fortlöpande med att ytterligare effektivisera handläggningen av registerkontrollärenden. Ett delprojekt innebär att försvarsmakten sedan början av febru-

ari 2004 överlämnar vissa framställningar om registerkontroll digitalt. Registernämndens beslut efter handläggning återrapporteras till Försvarmakten på samma sätt. Förfarandet innebär resursbesparing av den tid som gått åt att hos nämnden diarieföra och registrera framställningarna från försvarmakten. Möjligheten att använda elektronisk kommunikation vid ansökningar och beslut i registerkontrollärenden för flera myndigheter utreds vidare.

Registernämnden har sedan år 2004 en egen hemsida. År 2005 har sidan haft 1.796 besökare jämfört med 239 år 2004.

3. Statistik och analys

Nedan följer en uppställning över arten av de senaste fem årens registerkontrollärenden

	2001	2002	2003	2004	2005
1. Sammanlagda antalet inkomna ärenden	64.200	63.024	56.815	57.605	65.826
2. Antalet personer som har varit föremål för kontroll (dem som det har begärts registerkontroll i fråga om samt, när det gäller säkerhetsklasserna 1 och 2, makar eller sambor) varav					
män				48.167	51.511
kvinnor				12.645	18.074
3. Antalet ärenden fördelade på olika kategorier					
a) i fråga om säkerhetsklass 1	281	292	322	355	299
b) ” 2	3.467	3.880	4.301	4.074	5.089
c) ” 3, inkl. väktare	38.476	46.969	39.825	41.364	45.668
d) enligt 14 § säkerhetsskyddslagen (terroristkontroll)	21.677	11.429	11.868	11.366	14.383
e) enligt 15 § säkerhetsskyddslagen (främmande stat m.m.)	<u>299</u>	<u>454</u>	<u>499</u>	<u>446</u>	<u>387</u>
Summa ärenden under 3	64.200	63.024	56.815	57.605	65.826
4. Antalet ärenden fördelade på framställningar som rör försvaret och på framställningar som rör andra myndigheter m.m.					
a) försvaret ^{Se not 1}	27.898	36.440	31.089	30.334	24.409
b) övriga	<u>36.302</u>	<u>26.584</u>	<u>25.726</u>	<u>27.271</u>	<u>41.417</u>
Summa ärenden under 4	64.200	63.024	56.815	57.605	65.826
5. Antalet kontrollerade personer i fråga om vilka det fanns uppgift i Säkerhetspolisens register ^{Se not 2} bortsett från endast uppgift om tidigare registerkontroll	778 (1,16%)	710 (1,07%)	729 (1,21%)	1.100 (1,8%)	967 (1,4%)

6. Antalet kontrollerade personer i fråga om vilka det fanns uppgifter i belastningsregistret BR och/eller i misstankeregistret MR (före år 2000 i person- och belastningsregistret (PBR))	2.526 (3,8%)	2.300 (3,48%)	2.151 (3,57%)	1.943 (3,19%)	2.205 (3,16%)
7. Antalet kontrollerade personer i fråga om vilka uppgift från Säkerhetspolisens register har lämnats ut ^{Se not 2}	9 (0,01%)	8 (0,01%)	14 (0,02%)	12 (0,02%)	16 (0,02%)
Av dessa uppgifter rör					
a) försvaret	9	5	10	9	4
b) övriga	0	3	4	3	12
8. Antalet kontrollerade personer i fråga om vilka uppgift i BR och/eller MR har lämnats ut varav	491 (0,73%)	480 (0,72%)	458 (0,76%)	455 (0,75%)	517 (0,78%)
män				434	492 (0,9%)
kvinnor				21	25 (0,1%)
Av dessa uppgifter rör					
a) försvaret	294	329	306	240	217
b) övriga	197	151	166	215	300
9. Antalet kontrollerade personer i fråga om vilka uppgift har lämnats ut enligt 18 § säkerhetskyddslagen (särskild personutredning i säkerhetsklasserna 1 och 2)	2	8	12	13	10

Not 1. Med försvaret menas i detta sammanhang Försvarmakten, Försvarets Materielverk och Totalförsvarets pliktverk

Not 2. Säkerhetspolisens register har det dubbla ändamålet att tjäna som spaningsregister för Säkerhetspolisens

verksamhet och att vara underlag för registerkontroll. Utlämnande av en uppgift har i samtliga fall föregåtts

av en prövning i det individuella fallet av Registernämnden enligt 24 § säkerhetskyddslagen, därvid nämnden

har funnit att uppgiften kan antas ha betydelse för prövningen av den kontrollerades pålitlighet från säkerhets-synpunkt.

Det sammanlagda antalet ärenden ävensom kontrollerade personer har ökat väsentligt mellan år 2004 och år 2005 (se punkt 2). Några generella slutsatser eller trender kan inte dras av siffrorna i statistiken. Anledningen är att en minskning resp. ökning mellan åren har många olika förklaringar, exempelvis myndigheters omorganisation, omkontroll av tidigare registerkontrollerad personal, personalneddragningar resp. ökning. En orsak är emellertid att Kriminalvårdsstyrelsen har säkerhetsklassat sin

personal med åtföljande kontroller av såväl anställda som nyrekryteringar. 7.628 personer har därigenom kontrollerats och uppgifter lämnats ut i 43 fall. Vidare har 3.800 personer vid Stockholmspolisen, de flesta poliser, genomgått omkontroll år 2005 .

Trots den generella ökningen av antalet ärenden som kommit in till nämnden har ärendena avseende Försvaret minskat med 20 procent. En förklaring är den neddragning av försvarsanställda som skett under året.

Antalet uppgifter som Registernämnden lämnat ut från SÄPO-registret har hållit sig relativt konstant (se punkt 7).

4. Till Justitiedepartementet från Registernämnden framförda förslag.

Antalet ledamöter i Registernämnden har efter önskemål från nämnden utökats från fem till sex. Tidigare framställt önskemål om ändrad arkivbildning har ännu inte föranlett departementets ställningstagande. Inte heller har nämndens påpekande angående problem vid registerkontroll på begäran från annan stat m.m. lett till resultat från Regeringens eller Säkerhetspolisens sida.

5. Säkerhetspolisens behandling av uppgifter enligt polisdatalagen

Registernämndens uppgift att granska Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter enligt polisdatalagen, särskilt med avseende på 5 §, har inte delegerats till enskilda ledamöter i Registernämnden utan har utförts av samtliga ledamöter gemensamt. Sådan granskning sker såväl under det praktiska arbetet med de olika registerkontrollerna som vid särskilda granskningstillfällen vid enheter inom Säkerhetspolisen.

Utöver det i polisdatalagen särskilt reglerade SÄPO-registret styrs behandlingen av personuppgifter i Säkerhetspolisens verksamhet av bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) och i polisdatalagens allmänna del. När det gäller registrering i Säkerhetspolisens verksamhet finns i Säkerhetspolisens arbetsordning bestämmelser som är ägnade att förhindra att registrering sker i strid mot föreskrifterna i 32-34 §§ polisdatalagen och i 5 § samma lag om registrering av s.k. känsliga personuppgifter.

Registernämnden har inte gjort några iakttagelser som tyder på att registrering sker i strid mot vad som är föreskrivet. Däremot har nämnden begärt tillägg till SÄPO-registret i ett ärende rörande en polis eftersom den ursprungliga anteckningen efter undersökning framstod som klart missvisande.

6. Remisser

Till nämnden har under året inkommit följande remisskrivelser.

1. Betänkandet Effektivare handläggning av anknytningsärenden (SOU 2005:14)
2. Promemorian Tvångsmedel för att förebygga eller förhindra brottslighet (Ds 2005:21) – tillkommande del av användning av överskottsinformation
3. En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (Ds 2005:30)
4. Personal vid hem eller boende som tar emot barn och unga (SOU 2005:65)
5. Promemorian Hemlig rumsavlyssning
6. Departementspromemorian Överlämnande av passageraruppgifter (Ds 2005:48)
7. Utkast till lagrådsremiss Kvalificerad skyddsidentitet

7. Av regeringen meddelade särskilda uppdrag

Regeringen har vid fyra tillfällen, senast den 16 april 2003, uppdragit åt Registernämnden att undersöka hanteringen av personuppgifter i samband med personalkontroll under tiden 1 juli 1945 – 30 juni 1996. Uppdragen har utmynnats i rapporterna Personalkontroll Del I-IV. Uppdragen har avsett att bl.a. utreda den kontrollerande myndighetens hantering av de från Säkerhetspolisen eller dess motsvarigheter utlämnade uppgifterna i de fall en granskning varit motiverad och utlämnandet påverkat anställningsförhållandet på ett sätt som för den enskilde måste anses orimligt.

Den senaste undersökningen avsåg tiden 1 juli 1945 – 30 september 1969. Uppdraget slutfördes den 1 maj 2005. Därvid konstaterade nämnden att 92 personer hade anmält intresse att få sin sak undersökt. Nämnden fann i tre fall att ett utlämnande av uppgifter ur Säkerhetspolisens register påverkat ett anställningsförfarande eller förhållande på ett uppenbart orimligt sätt. Samtliga tre fall hade anknytning till försvaret. Utredningarna återfinns på Registernämndens hemsida.

8. Planering av nämndens arbete under år 2006.

Registernämnden avser att fortsätta att följa det arbete som myndigheterna bedriver i syfte att effektivisera arbetet med sådana säkerhetsfrågor som berörs av nämndens verksamhet.

Registernämndens ambition för verksamhetsåret är att hålla jämna steg mellan inkommande och avgjorda registerkontrollärenden. Någon balans av ärenden skall inte få uppstå.

Nämnden avser att företa ett arbetsplatsbesök hos Säkerhetspolisen i Luleå. Även inspektioner och stickprovskontroller av Säkerhetspolisens behandling av uppgifter enligt polisdatalagen kommer att utföras.

Föredragande kriminalkommissarierna har uppmärksammat Registernämnden på att en del arbetsgivare har bristfällig kunskap om syftet med nämndens kontroll. Många tror att det faktum att inga uppgifter lämnas ut om en person också innebär att per-

sonen av nämnden bedömts som *lämplig* för tänkt arbetsuppgift. Registernämndens prövning är begränsad till om uppgifter ur aktuella register kan lämnas ut. Registernämnden kommer att analysera om blanketterna för ansökan om registerkontroll kan förtydligas och om bättre information kan förmedlas via nämndens hemsida.

I den remiss, Kvalificerade skyddsidentiteter, som regeringen denna dag överlämnar till Lagrådet föreslås att ärendena om kvalificerad skyddsidentitet för den öppna polisen och Säkerhetspolisen skall handläggas av Registernämnden som oberoende beslutsorgan. Om förslaget antas av Riksdagen kommer Registernämnden att behöva en utökad organisation och vidgade kansliresurser. I lagrådsremissen anges att lagstiftningen skall träda i kraft den 1 oktober 2006.

I Registernämndens handläggning av detta ärende har deltagit ledamöterna Anitha Bondestam, ordförande och föredragande, Sten Falkner, vice ordförande, Susanne Eberstein, Susanne Feinsilber, Stefan Johansson och Ola Sundell.

För Registernämnden:

Anitha Bondestam